

ВІДГУК

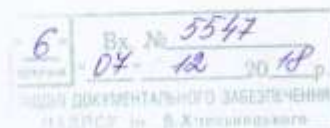
офіційного опонента доктора психологічних наук,
професора Бацилевої Ольги Валеріївни

на дисертаційну роботу

Буласвської Оксани Василівни на тему: «Психологічні особливості професійної взаємодії медичного персоналу в екстремальних ситуаціях невідкладної допомоги», представлену на здобуття наукового ступеня кандидата психологічних наук за спеціальністю 19.00.09 – психологія діяльності в особливих умовах

В сучасних умовах життєдіяльності та суспільно-політичних змін, що відбуваються, особливого значення набувають різноспрямовані психологічні дослідження, що стають підґрунтям для вдосконалення міжособистісної та групової взаємодії, системи професійної підготовки фахівців різних галузей та стратегії розвитку соціальних інститутів. При цьому серед найбільш суттєвих є вивчення існуючих концептуальних підходів щодо професійної діяльності та підготовки медичних фахівців, а також пошук нових шляхів для забезпечення якісного медичного обслуговування кожної людини відповідно до її індивідуальних потреб.

Не зважаючи на наявність значної кількості наукових досліджень проблеми професійної взаємодії в діяльності фахівців різного профілю, міжособистісної взаємодії та професійної діяльності особистості в особливих та/або екстремальних умовах, на сьогодні питання професійної взаємодії медичного персоналу бригад екстреної (швидкої) медичної допомоги у науковій літературі представлено достатньо фрагментарно та більшою мірою у правовому аспекті, тоді як психологічна складова цього феномену є недостатньо дослідженою, а отже проблематика професійної взаємодії медичного персоналу бригад екстреної (швидкої) медичної допомоги в ситуаціях надання невідкладної допомоги набуває нагальної актуальності та практичної значущості.

Саме тому, як зазначено здобувачкою, актуальною науковою проблемою та метою дослідження є теоретичне й емпіричне обґрунтування психологічного змісту та структурно-функціональної організації моделі формування готовності медичного персоналу до конструктивної взаємодії в особливих та/або екстремальних ситуаціях невідкладної допомоги, визначення її організаційно-психологічних особливостей та можливостей корекції за допомогою розробленої тренінгової програми.

Розв'язання поставлених завдань дослідження дозволили Булаєвській Оксані Василівні отримати вагомі результати, до таких слід віднести елементи наукової новизни, загальні висновки та практичні рекомендації, що свідчить про завершеність дисертаційного дослідження і дає можливість розглядати його як авторський здобуток. Зміст дисертації відповідає поставленим завданням і визначеній логіки наукового дослідження.

На основі проведеного дослідження, дисертанткою *уперше* обґрунтовано зміст та структурно-функціональну організацію моделі формування готовності медичного персоналу до взаємодії в особливих та/або екстремальних ситуаціях невідкладної допомоги засобом емпіричної операціоналізації прояву її ознак; з'ясовано значущі організаційно-психологічні особливості професійної діяльності медичного персоналу бригад екстреної (швидкої) медичної допомоги у межах його професійної взаємодії; операціоналізовано поняття «професійна взаємодія медичного персоналу бригад екстреної (швидкої) медичної допомоги медичного персоналу», визначено його специфіку; *удосконалено*: зміст поняття «професійна взаємодія медичного персоналу бригад екстреної (швидкої) медичної допомоги» та психологічне розуміння проявів професійної взаємодії медичного персоналу бригад екстреної (швидкої) медичної допомоги на різних етапах його професіоналізації; *набули подальшого*

розвитку положення про структурно-функціональні зміни професійної взаємодії медичного персоналу бригад екстреної (швидкої) медичної допомоги на різних етапах його професіоналізації.

Дисертаційне дослідження О. В. Булаєвської характеризується достатнім рівнем теоретичного узагальнення, самостійністю наукового пошуку, творчим підходом до розв'язання поставлених наукових проблем. Психодіагностичний інструментарій, застосований дисертанткою, має відповідну валідність та надійність.

Представлене дослідження має традиційну структуру. Вступ дисертації містить виважені формулювання, в яких йдеться про актуальність роботи, її методологічні орієнтири, мету, методи дослідження та ін. Наступні розділи дисертації є достатньо структурованими, у них подані результати теоретичного аналізу та емпіричного дослідження відповідно до висунутої мети і завдань.

Так, у *першому розділі* дисертаційного дослідження «Теоретико-методологічний аналіз професійної взаємодії медичного персоналу» представлено теоретичний аналіз проблеми професійної взаємодії медичного персоналу в українській та закордонній науковій літературі, розглянуто концептуальні підходи до феномену професіоналізму медичного персоналу, який здійснює свою професійну діяльність у межах його професійної взаємодії в особливих та/або екстремальних ситуаціях невідкладної допомоги, з'ясовано сутнісні та змістові аспекти організаційно-психологічних особливостей професійної діяльності медичного персоналу бригад екстреної (швидкої) медичної допомоги у межах його професійної взаємодії, необхідні для його професійного зростання та самовдосконалення.

У *другому розділі* «Організація дослідження професійної взаємодії медичного персоналу в системі «людина-людина» автором виокремлено

значущі організаційно-психологічні особливості професійної діяльності медичного персоналу бригад екстреної (швидкої) медичної допомоги у межах його професійної взаємодії, визначено рівні та критеріальні показники їх професійної взаємодії; розроблено модель формування готовності медичного персоналу до взаємодії в особливих та/або екстремальних ситуаціях невідкладної допомоги, відповідно до яких підібрано психодіагностичний інструментарій; запропоновано програму авторського тренінгу «Професійна взаємодія в ситуаціях невідкладної допомоги».

У *третьому розділі* «Результати емпіричного дослідження професійної взаємодії медичного персоналу в екстремальних ситуаціях невідкладної допомоги» подано результати, узагальнення та висновки емпіричного дослідження професійної взаємодії медичного персоналу в екстремальних ситуаціях невідкладної допомоги, здійснено її аналіз з метою покращення виконання ним своїх професійних обов'язків; представлено практичні рекомендації щодо формування готовності медичного персоналу бригад екстреної (швидкої) медичної допомоги до конструктивної професійної взаємодії в особливих та/або екстремальних ситуаціях невідкладної допомоги.

У дослідженні знайшла своє підтвердження гіпотеза про те, що особистісному й професійному розвитку медичного персоналу бригад екстреної (швидкої) медичної допомоги, і, загалом, підвищенню якості його праці сприятиме урахування у її процесі значущих організаційно-психологічних особливостей професійної діяльності медичного персоналу у межах його професійної взаємодії в екстремальних ситуаціях невідкладної допомоги. Висновки, які робить дисертантка, є доволі чіткими та переконливими. У них відображено основні результати дослідження, які засвідчують виконання поставлених завдань та досягнення висунутої мети

дисертаційного дослідження.

Зміст представленого автореферату відповідає змісту дисертації. У публікаціях в повному обсязі відображено основні результати дисертаційного дослідження, які пройшли апробацію на науково-практичних конференціях.

Дисертаційний матеріал викладений достатньо аргументовано та методично витримано, йому притаманний якісний теоретичний аналіз, аргументованість наведених даних, обґрунтованість зроблених висновків, здобутих у самостійному емпіричному пошуку, що відповідає вимогам ДАК України щодо кандидатських дисертацій.

Проте, до дисертаційної роботи є певні зауваження та пропозиції:

1. Робота безперечно виграла, якщо б у ній було представлено дефініція та структурне наповнення одного з центральних феноменів, на яких ґрунтується дослідження, а саме, психологічна готовність до діяльності.

2. Комплексний підхід з використанням великої кількості критеріїв призвів до переобтяжування деталями опису програми та результатів емпіричного дослідження, що певною мірою ускладнює його цілісне сприйняття. На нашу думку, було б доцільним представити дизайн дослідження у вигляді спрощеної схеми, що значно покращило б його презентацію, особливо у тексті автореферату.

3. Представлена у пп. 2.3 програма авторського тренінгу «Професійна взаємодія в ситуаціях невідкладної допомоги» значно виграла, якщо було б більш детально та розгорнуто представлено тілесно-орієнтовані вправи, можливо з винесенням частини опису таких вправ у додатки, оскільки опрацювання психосоматичної складової, а саме навички саморегуляції, є одним з провідних завдань представленого тренінгу.

4. Нажаль, робота не позбавлена стилістичних та друкарських помилок.

Однак, викладені зауваження, в переважній більшості, мають дискусійний характер і не зменшують науково-теоретичної і практичної значущості дисертаційного дослідження. Дисертація є завершеною працею, що містить нові науково-обгрунтовані результати.

Висновок. Дисертаційна робота Булаєвської Оксани Василівни на тему: «Психологічні особливості професійної взаємодії медичного персоналу в екстремальних ситуаціях невідкладної допомоги», відповідає вимогам до кандидатських дисертацій з точки зору актуальності теми, методів та обсягів проведених досліджень, їхньої достовірності, наукової новизни та практичної значущості отриманих результатів, а її автор – Булаєвська Оксана Василівна заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата психологічних наук зі спеціальності 19.00.09 – психологія діяльності в особливих умовах.

Офіційний опонент
завідувач кафедри психології
Донецького національного університету
імені Василя Стуса
доктор психологічних наук, професор

О. В. Бацилєва

